

УДК [378.22:793.3]:378(410)

ФІЛОСОФІЯ СУЧАСНОЇ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ ОСВІТИ

Д. Є. БІДЮК, тренер-викладач хореографічної студії «Імперіал»

(м. Хмельницький)

E-mail: biduk.de@ukr.net

Анотація. Актуальність проблеми зумовлена новим вектором розвитку мистецької освіти та мистецької педагогіки у контексті інтеграційних, гуманістичних та інформаційних викликів, а також формування та розвитку сучасної філософії хореографічної освіти. Усвідомлення й осмислення зв'язків між сучасним мистецтвом, педагогічною наукою та філософією дають підстави для виокремлення нової, науково-мистецької парадигми хореографічної освіти. Обґрунтовано, що сучасна хореографічна освіта передбачає як підсилення її естетичної та соціальної компонент на засадах людиноцентризму, антропоцентризму та міждисциплінарності. Доведено, що потребують обґрунтування теоретичні засади сучасної хореографічної освіти, зокрема розширення термінологічного поля, врахування прогресивних ідей зарубіжного досвіду. З'ясовано, що важливе значення для розвитку сучасної хореографічної освіти має орієнтація на кращі світові практики і здобутки, що змістовно визначає шляхи професійної самореалізації. Прогностичний розвиток сучасної хореографічної освіти можливий лише на засадах сучасного інтегрованого наукового дискурсу на перетині філософії, історії, антропології, мовознавства, етнографії, мистецтвознавства, психології, педагогіки, соціології та ін.

Ключові слова: хореографічна освіта, хореографічне мистецтво, інтегрований дискурс, філософія освіти, модернізація освіти

Актуальність. Хореографічна освіта є ефективним засобом соціалізації людини, розвитку її світоглядної культури, формування здатності до саморегуляції та самовдосконалення. Хореографічну освіту розглядають крізь призму філософії, педагогіки, психології, історії, культурології, мистецтвознавства та низки інших наук. Універсалізм хореографічної освіти формує гармонійну особистість. Хореографічна освіта – це складний, багатофункціональний системний феномен, відповідно розвиток та впровадження будь-яких новацій з метою її еволюціонування зумовлює зміни у її структурних системах. Модернізація хореографічної освіти в Україні здійснюється повільно, зокрема оновлено нормативно-правову базу, помітні зміни у трансформації змісту хореографічної освіти на засадах компетентного підходу, активізувалися наукові дослідження з мистецької педагогіки, педагогічної компаративістики, хореології. Водночас

успішність впровадження новацій залежить від обраної стратегії та вектору модернізації, розробленої концепції хореографічної освіти, врахування прогресивних ідей зарубіжного досвіду. На тлі інтеграції України до європейського освітнього простору вивчення пріоритетних стратегій провідних європейських країн щодо модернізації хореографічної освіти інтенсифікує реформацийні процеси та сприяє досягненню прогресивних результатів у забезпеченні її якості.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Досягнення хореографії у площині культурно-освітнього простору є об'єктом наукових досліджень, предметом зацікавлення хореографів, сферою діяльності танцівників, ареною для пропаганди здорового способу життя та демонстрації фізичних можливостей людини, сферою зацікавлення широкою глядацької аудиторії. Теоретичну й практичну цінність становлять дослідження в царині філософії сучасної

© Бідюк Д.Є.

освіти (В. Андрущенко, І. Зязюн, В. Кремень та ін.), історії хореографічного мистецтва та його зв'язку з вихованням та освітою, а саме: історико-культурний та філософський контекст танцю (Г. Алієв, Ю.Бахрушин, В. Красовська, Є. Корольова, В. Пасютинська, Ю. Станішевський, Ю. Чурко, Д. Шариков та ін.), професійна хореографічна обдарованість (П. Коловарський, І.Сосніна та ін.), хореографічне мистецтво та його вплив на виховання особистості (І. Герасимова, В.Уральська та ін.), сутнісно-змістова основа та осмислення природи рухів (А.Волинський, Ф. Лопухов, Р. Захаров та ін.) тощо. Основні напрями модернізації хореографічної освіти та дидактичні засади професійної підготовки фахівців хореографічного мистецтва у зарубіжному досвіді обґрунтовано в наукових компаративних студіях І. Ткаченко (Німеччина), Н. Долгова, Т. Повалій (Республіка Польща) та ін. Відкритими для наукової дискусії є питання змістового наповнення понять «мистецька педагогіка», «хореографічна освіта», «хореографічне мистецтво», «професійна підготовка хореографів», «професійна компетентність фахівця з хореографії».

Мета статті – розкрити сучасні підходи до розуміння сутності та необхідності модернізації хореографічної освіти.

Методи. Досягненню мети дослідження сприяло використання таких методів: аналіз і синтез, індукція та дедукція, систематизація та узагальнення, порівняння.

Результати. Динаміка розвитку хореографічної освіти як сфери культурного самостворення індивіда виявляється індикатором «онтологічної кореляції» духовних цінностей суспільства, їх історичної своєчасності та доречності, а також її ставлення до загальнолюдської культури. Сучасна хореографічна освіта передбачає підсилення її естетичної та соціальної компонент на засадах людиноцентризму, антропоцентризму та міждисциплінарності.

Людинотворча функція освіти стала високою ідеєю сучасної філософії освіти (В. Андрущенко, І. Зязюн, В. Кремень та ін.). Заслужують на увагу погляди на означену проблему В. Кременя, який акцентує увагу на тому, що поняття людиноцентризму сповнене глибокого філософського змісту і використовується для позначення різноманітних й водночас концептуально спрямованих відтінків філософської думки, об'єктом яких є людина. Вчений зазначає, що людиноцентризм розкривається через певні фрагменти постійно змінюваної картини буття людини, які і розкривають її нові аспекти, але не вичерпують нескінченного змісту. Серед цих фрагментів В. Кремень особливо відзначає наступні: тілесність, обдарованість, духовність, освіченість, моральність, егоїзм, розумність і цілеспрямованість. Учений додає, що «філософія людиноцентризму не просто чергове філософське і антропологічне вчення, а перетворення філософування із гуманістичних міркувань як таких на новий тип метафілософії і світогляду, безпосередньо дотичних до вищих смислів буття, які діють через життя і живе мислення» [4, с. 9]. Світоглядні переконання В. Кременя стосуються також можливостей для особистісного самоствердження, головним каталізатором цього процесу є творчість [5, с. 6-10.]. Зауважимо, що категорії «творча діяльність», «творче самоствердження» є одними з базових у філософсько-педагогічних роздумах ученого. Відтак, на нашу думку, хореографічна освіта покликана бути людиноцентрованою, спрямованою на формування фахівця-хореографа творчого, відкритого до інновацій, змін, здатного критично і прогностично мислити, ставити цілі та їх реалізовувати, відповідати за результати професійної діяльності, постійно розвиватися та досягати нових вершин у хореографічному мистецтві.

В умовах реформування вищої освіти, піднесення рівня культури і мистецтва в Україні відповідно до євро-